Cristinel MUNTEANU

Omonimele şi sinonimele în concepția lui Aristotel (cu o reconsiderare a unei interpretări aparținându-i lui Constantin Noica)

Cr.M. – dr. în filologie (*magna cum laude*) al Universității „Al. I. Cuza" din Iaşi şi lector la Universitatea „C. Brâncoveanu" din Piteşti. Domenii principale de interes: filozofia limbajului, teoria limbii, semantică, frazeologie, lingvistica textului, ştiința comunicării, discursul publicistic. A publicat *Sinonimia frazeologică în limba română din perspectiva lingvisticii integrale* (2007), *Lingvistica integrală coşeriană. Teorie, aplicații şi interviuri* (2012), *Frazeologie românească. Formare şi funcționare* (2013), *Discursul repetat între alteritate şi creativitate* (2008, ca editor), Tobias Peucer, *De relationibus novellis / Despre relatările jurnalistice* [Leipzig, 1690] (2008, ca editor) şi B. P. Hasdeu, *Studii de ştiința limbii* (2013, ca editor); este, de asemenea, autorul a peste o sută de articole şi comunicări.

1. După cum se ştie, problema omonimelor şi a sinonimelor are prea puțin de-a face, la Aristotel, cu semantica, Stagiritul nefiind preocupat în mod special de latura lingvistică a chestiunii, ci de cea ontologică. Pentru el, omonimele şi sinonimele sunt „lucruri"[1] şi nu cuvinte[2]. Întrucât intenționez să fac mai multe referiri la începutul *Categoriilor*, îmi permit să reproduc integral primele fraze ale acestei opere: „Se numesc omonime cele al căror nume singur e comun, pe când rațiunea de a fi, potrivită cu numele, este diferită, aşa cum viețuitor este atât omul, cât şi cel pictat. La acestea, într-adevăr, doar numele este comun, în timp ce rațiunea de a fi, potrivită cu numele, este diferită; căci, dacă ar reda cineva ce înseamnă, pentru fiecare din ei, a fi viețuitor, atunci ar reda [un sens (nota trad. – *C.N.*)] o rațiune proprie fiecăruia. La rândul lor, se numesc sinonime cele la care deopotrivă numele este comun şi rațiunea de a fi, potrivită cu numele, e aceeaşi, ca, de pildă, viețuitor este atât omul cât şi boul. Într-adevăr, omul şi boul sunt desemnați cu numele comun de viețuitor, iar rațiunea de a fi este aceeaşi; căci dacă ar reda cineva, pentru rațiunea fiecăruia, care

BDD-A20723 © 2014 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:01:35 UTC)

este şi la unul, şi la altul firea de vieţuitor, ar reda o aceeaşi raţiune." (Aristotel, *Categorii*, 1, 1a; trad. lui C. Noica).

Pentru conformitate, reproduc aici şi textul originar: [**Ὁμώνυμα** λέγεται ὧν ὄνομα μόνον κοινόν, ὁ δὲ κατὰ τοὔνομα **λόγος τῆς οὐσίας** ἕτερος, οἷον ζῷον ὅ τε ἄνθρωπος καὶ τὸ γεγραμμένον· τούτων γὰρ ὄνομα μόνον κοινόν, ὁ δὲ κατὰ τοὔνομα **λόγος τῆς οὐσίας** ἕτερος· ἐὰν γὰρ ἀποδιδῷ τις τί ἐστιν αὐτῶν ἑκατέρῳ τὸ ζῴῳ εἶναι, ἴδιον ἑκατέρου λόγον ἀποδώσει. **Συνώνυμα** δὲ λέγεται ὧν τό τε ὄνομα κοινὸν καὶ ὁ κατὰ τοὔνομα **λόγος τῆς οὐσίας** ὁ αὐτός, οἷον ζῷον ὅ τε ἄνθρωπος καὶ ὁ βοῦς· τούτων γὰρ ἑκάτερον κοινῷ ὀνόματι προσαγορεύεται ζῷον, καὶ ὁ **λόγος δὲ τῆς οὐσίας** ὁ αὐτός· ἐὰν γὰρ ἀποδιδῷ τις τὸν ἑκατέρου λόγον τί ἐστιν αὐτῶν ἑκατέρῳ τὸ ζῴῳ εἶναι, τὸν αὐτὸν λόγον ἀποδώσει.].

Există mai multe versiuni româneşti ale *Categoriilor* lui Aristotel[3]. Am preferat-o pe cea a lui Noica, nu pentru că celelalte ar fi nişte transpuneri mai puţin reuşite, ci fiindcă mă voi referi şi la comentariile extinse pe care gânditorul român le-a făcut pe marginea acestui tratat, problema omonimelor şi a sinonimelor, reţinându-i atenţia într-o măsură destul de însemnată.

2. Pentru comentarea problemei omonimelor şi a sinonimelor, aşa cum se prezintă în *Categorii*, Constantin Noica alocă în studiul său (*Pentru o interpretare a* ***Categoriilor*** *lui Aristotel*) nu mai puţin de 6 pagini (vezi Noica 2005: 54-60). Încă de la început ni se atrage atenţia că acest mic tratat aristotelic are în vedere *logosul*, care – la vechii greci – „înseamnă laolaltă cuvânt, gând şi raţiune a lucrului" (*ibid.*: 55). *Omonimele* ar fi cele care au „solidaritate de aparenţă", în timp ce *sinonimele* ar fi cele care au „solidaritate de esenţă". Practic, comentându-l pe Aristotel, Noica încearcă să gândească mai departe pe linia distincţiilor operate de filozoful grec, căutând să explice cum se desfăşoară procesul de cunoaştere: „La început, în faza de apropiere de realitate, cugetul vede în chip indistinct asemănări şi analogii de ale lucrurilor: le numeşte pe acestea «la fel», după clase astfel alcătuite, şi deci îşi începe cunoaşterea prin omonimie. Cunoaşterea însă înseamnă tocmai *transformarea omonimelor în sinonime*: adică aflarea, în locul claselor cu elemente *aparent* solidare, a unor clase cu elemente solidare în *esenţă*, la care deci nu numai numele să fie comun, ci şi sensul definitoriu, conţinutul de gândire şi realitate, raţiunea de a fi. Gândirea tinde deci să treacă de

BDD-A20723 © 2014 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:01:35 UTC)

la clase doar denumite (omonime) la clase conceptuale (sinonime). Omonimia e la începutul gândirii cunoscătoare, sinonimia la capătul ei, cu tendința ca toate realitățile să devină sinonime, adică de a se găsi în toate lucrurile un același sens definitoriu, care să fie legea lor unică." (*ibid.*: 58-59)[4]. Cred că nu mă voi îndepărta prea mult de interpretarea lui Noica dând un exemplu furnizat și de alți filozofi, pentru a ilustra o idee similară: denumirea balenei în germană, *Walfisch*, ne arată că ființa în cauză a fost încadrată inițial, prin intermediul limbii, în clasa peștilor (cf. germ. *Fisch*); or, știința a demonstrat ulterior că avem de-a face cu un mamifer.

Încă și mai precis, subliniind apăsat termenii aristotelici respectivi, Noica imaginează procesul de cunoaștere astfel: „Întâi, cugetul are în față o totalitate indistinctă, în care vede totul drept una: toate îi par a fi într-o vagă *sinonimie*. Apoi de la acest haos originar de cunoaștere, gândirea trece la deosebirea realităților în parte: fiecare își capătă numele ei, deci *heteronimie*. La a treia treaptă, gândirea vede asemănări și analogii, își începe deci clasificarea și dă nume claselor cu solidaritate aparentă: *omonimie*. În sfârșit, cugetul pătrunde legea lucrurilor, vede solidaritatea lor în adânc și înaintează, clasificându-le, către marile unități de gândire și realitate: *sinonimie*." (*ibid.*: 59).

Punctul de vedere al lui Noica rămâne interesant și în această ultimă secvență citată, în care se referă, de fapt, la procesul de cunoaștere umană în devenirea sa istorică. Trebuie spus însă că de-abia începând cu cea de-a treia etapă ne găsim în preajma lui *homo sapiens*, cel care are capacitatea de a generaliza și de a abstractiza, cel care poate intui și exprima conceptualul / esența lucrurilor cu ajutorul limbajului. Primele două trepte (mai ales cea dintâi) corespund omului primitiv, care, neposedând un limbaj propriu-zis, nu poate organiza/structura lumea prin intermediul unei rețele de semnificații. Într-adevăr, universul i se înfățișează acestuia haotic, sub forma unor reprezentări fugare, imposibil de fixat. Nenumite încă, lucrurile îi pot apărea primitivului drept „heteronime", cum le zice Noica, dar odată implicată operațiunea *numirii* (cf. gr. *onomazein* 'a numi', la Platon), omul primitiv evoluează spectaculos[5], fiindcă prin limbaj el *delimitează ființa* (cf. gr. *diacritikon tes ousias*, tot la Platon, în *Cratylos*). De aceea, mi se pare că exemplul dat de Noica – pentru a ilustra „heteronimele" – nu este deloc convin-

BDD-A20723 © 2014 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:01:35 UTC)

gător: „Gândirea începe deci cu omonimele și sinonimele. Altminteri n-am avea decât «heteronime», adică nume diferite, simple indicații prelogice (așa cum s-a constatat că eschimoșii au douăzeci și ceva de termeni pentru zăpadă)." (*ibid*.: 55). Ei bine, faptul că eschimoșii au așa de mulți termeni pentru zăpadă nu trădează vreo incapacitate a lor de a desemna cu un termen generic realitatea în cauză. Din contră, aceasta confirmă faptul că în spațiul lor vital zăpada are o mare importanță și că pentru ei este necesar să distingă, prin termeni diferiți, feluri diferite de zăpadă ('zăpadă moale/afânată', 'zăpadă tare/înghețată' etc.). Și lucrul acesta se realizează tot prin limbaj, adică prin [instituirea de] semnificate.

În fine, revenind la cele patru trepte deosebite de C. Noica, aș zice că doar ultimele două prezintă cu adevărat interes pentru discuția noastră. Până la un punct, se poate susține că distincția dintre *omonime* și *sinonime* corespunde distincției dintre *lexic comun* și *lexic specializat* (sau *terminologii*), însă nu trebuie să uităm niciun moment că Aristotel are în vedere lucrurile și nu cuvintele, deci ceea ce ar trebui să urmărim – în legătură cu procesul de cunoaștere explicat de Noica – ar fi trecerea de la *omonime* la *sinonime*, adică, lingvistic vorbind, adaptarea semnificatului la desemnare[6] în domeniul (ori universul de discurs al) științelor sau, mai degrabă, al terminologiilor[7]. Și, pentru că Noica a subliniat deja complexitatea semantică a termenului *logos* în cultura vechilor greci, îmi permit să redau aici câteva citate elocvente din E. Coșeriu menite să lumineze relația dintre limbaj, gândire și realitate: „Limbajul este condiție și formă a gândirii conceptuale (gândirea conceptuală există doar pe baza și prin medierea limbajului), dar în sine însuși nu este nimic «gândit»" (Coșeriu 2009: 157); „De altfel, între limbaj și gândire raportul nu este de determinare, ci – ca să zicem așa – de posibilitate: gândirea nu este determinată de limbă, ci «este făcută posibilă» de către limbă. Totodată, gândirea depășește limba și trece de la limbă la realitate." (Coșeriu 1996: 167). În acest sens, este binevenită și clasificarea gândirii pe care o face Coșeriu prin raportare la limbaj: „Gândirea se găsește înainte, în același timp și după limbaj, adică în mod ireal. Există o gândire *pre-lingvistică* pentru care nu e nevoie de cuvânt, o gândire care se prezintă prin reprezentări, fără cuvinte, și care conduce și la rațiuni practice. [...] Există apoi *gândirea lingvistică*, această gândire prin semnificații care sunt universale și care, în acest

BDD-A20723 © 2014 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:01:35 UTC)

stadiu, ajung să coincidă cu ceea ce numim noțiuni sau concepte, și apoi există o *gândire post-lingvistică*, o gândire în care ne întoarcem la lucrurile deja delimitate prin limbaj și le analizăm ca atare și creăm atunci un limbaj tehnic." (Coșeriu 2004: 104).

3. Întrucât textele aristotelice care ni s-au păstrat sunt, la bază, niște „cursuri de uz intern" (sau, mai curând, „suporturi de curs") destinate elevilor (inițiați ai) marelui filozof, exemplele ce însoțesc (atunci când însoțesc) definițiile conceptelor sunt destul de puține, ceea ce creează uneori un sentiment de frustrare cititorului. Din acest motiv, este profitabil să căutăm și în alte opere ale Stagiritului (nu doar în *Categorii*) locuri în care termenii vizați sunt utilizați cu privire la alte realități.

Vom înțelege mai bine ce sunt omonimele în viziunea lui Aristotel, dacă avem în vedere, bunăoară, următorul fragment[8]: „Iar cetatea este anterioară în mod natural familiei și fiecăruia dintre noi, căci întregul trebuie să existe înaintea părții. Apoi, dacă se înlătură <corpul>, nu va mai exista nici piciorul, nici mâna, decât prin *omonimie*, precum se poate numi <<mână>> una din piatră, căci așa este ea după moarte. Toate lucrurile se definesc prin rolul și capacitatea lor, astfel încât despre cele care nu mai au același rol nu se mai poate spune ca sunt aceleași, ci doar că sunt *omonime* [subl. m. – *C.M.*]." (Aristotel, *Politica*, I, 2, 1253a; trad. lui A. Baumgarten[9]).

Există și paragrafe care, citite fără cunoașterea prealabilă a definițiilor date în *Categorii*, îl pot „păcăli" pe cel neavizat. De pildă, unul ca acesta: „Dintre nume, omonimele sunt utile sofistului (căci datorită acestora el recurge la artificii), pe când sinonimele sunt utile poetului, or, eu numesc proprii și sinonime, de exemplu, termenul «a merge» și termenul «a umbla»; într-adevăr, amândoi aceștia sunt și proprii și sinonimi unul cu altul." (Aristotel, *Retorica*, III, 2, 1404b). Un cititor contemporan, care știe doar definiția „lingvistică" a sinonimelor (considerând sinonimia o relație exclusiv semantică) va admite fără probleme că verbele *a merge* și *a umbla* sunt sinonime. Se va mira însă să afle că pentru Aristotel termenii *om* și *bou* (cum găsim în *Categorii*; cf. și *Topica*, I, 102a-b) sunt tot sinonime. Pricepând că este vorba, în primul rând, de „lucruri", și nu de simple cuvinte, își va da seama că «omul» și «boul» sunt sinonime, fiindcă reprezintă specii ale aceluiași gen («animal» sau «viețuitor»). Va reveni, pesemne, cu o atenție

BDD-A20723 © 2014 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:01:35 UTC)

sporită, asupra exemplelor cu «a merge» și «a umbla», observând că, referindu-se la ele, Aristotel afirmă că sunt și *proprii* unele cu altele, nu doar sinonime. Căutând în altă parte, va descoperi că „*propriul* este acel predicat care nu exprimă esența lucrului, dar care aparține numai acestui lucru și de aceea poate fi substituit lui" (*Topica*, I, 5, 102a-b; tot aici poate citi ce înseamnă și *definiția*, *genul* și *accidentul*). De pildă, *propriu* omului este faptul că râde (adică este „singurul animal care râde"), însă nu aceasta constituie esența sa; ceea ce îl definește este faptul că gândește (că este „un animal rațional"). Dacă este perseverent în lectură, cititorul nostru va da, ceva mai departe, peste următoarele lămuriri (legate inclusiv de «mers» ca specie a «mișcării»): „Dar, adeseori, fără să fi formulat o definiție, este evident că genul a fost considerat ca un accident, ca, de exemplu, când se spune că albul este colorat și că mersul este în mișcare. Căci niciun atribut derivat [adică *paronim*, în terminologia aristotelică; n.m. – *C.M.*] din gen nu este niciodată afirmat despre specie, ci totdeauna genurile sunt enunțate despre speciile lor *sinonimic* [subl. m. – *C.M.*], deoarece speciile primesc totodată numele și definiția de la genurile lor. Așadar, cine spune că albul este «colorat» nu a desemnat prin «colorat» genul albului și nici propriul, nici definiția sa, ci s-a folosit de un nume derivat. Căci definiția și propriul unui lucru aparțin lui și niciunui alt lucru, în timp ce colorate sunt multe alte lucruri, ca lemn, piatră, om, cal." (*Topica*, II, 2, 109b).

4. Tocmai pentru că se referă la „lucruri", și nu la simple cuvinte, concepția lui Aristotel despre sinonime este (pesemne) mai actuală ca niciodată, deoarece se poate dovedi fructuoasă în analiza terminologiilor (în măsura în care acestea sunt obiectiv și riguros structurate). O încercare în acest sens – conjugând ideile discutate mai sus și cu teoria, la fel de actuală, pe care Stagiritul a formulat-o cu privire la metaforă – am întreprins într-o lucrare recentă, aflată sub tipar[10]. Într-unul dintre numerele viitoare ale publicației „Limba Română", îmi propun să înfățișez câteva studii de caz, cu scopul de a dovedi valoarea perenă a ideilor aristotelice pentru domeniul menționat.

Note

[1] Vezi și precizarea lui Pierre Aubenque: „Bineînțeles, acestora din urmă [adică „lucrurilor", n.m. C.M.] nu li se spune omonime sau sinonime decât în calitatea lor de a fi numite..." (Aubenque 1962/1998: 146).

BDD-A20723 © 2014 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:01:35 UTC)

[2] După omonime și sinonime, Aristotel se ocupă și de *paronime*, care sunt definite drept: „toate câte își trag de la ceva desemnarea lor, pe baza numelui, diferind însă prin terminație, ca, de pildă, grămăticul de la gramatică și cel curajos de la curaj." (*Categorii*, 1, 1a; trad. lui C. Noica). Din perspectivă strict lingvistică, putem spune că avem de-a face aici cu procedeul derivării (sau, după E. Coșeriu, cu o structură semantică paradigmatică secundară: dezvoltarea).

[3] Se cuvine să notez aici și principalele deosebiri pe care le-am găsit în versiunile românești anterioare celei efectuate de Noica, deși acestea nu modifică radical ideile exprimate de Aristotel. De pildă, acolo unde Noica utilizează sintagma „rațiunea de a fi" (pentru gr. *lógos tes ousías*, transpus în latinește prin *definitio substantiae*), Traian Brăilean întrebuințează cuvântul *sens* (sau chiar *înțeles* – o singură dată), în timp ce Mircea Florian optează pentru termenul *noțiune*. Acolo unde Noica folosește cuvântul *viețuitor* (pentru gr. *zoon*, redat în latină prin *animal*), înaintașii acestuia preferă termenul *animal*. În plus, Noica se ferește să utilizeze ca gen proxim, în definiții, cuvântul foarte cuprinzător *lucruri* (așa cum fac precursorii săi), mărginindu-se doar la întrebuințarea pronumelui demonstrativ *cele* (rămânând fidel originalului grecesc și versiunii sale latinești).

[4] Vezi și cele spuse de filozoful neokantian Hans Vaihinger: „A moment of reflection will show that all knowledge is a reduction of the unknown to the known, that is to say a comparison." (Vaihinger 1925: XLIII).

[5] Merită amintită, în acest sens, o afirmație (doar la prima vedere) paradoxală aparținându-i lui Wilhelm von Humboldt: „Omul este om doar prin limbaj, însă, pentru a inventa limbajul, el trebuia să fie deja om." (*apud* Eugen Munteanu, *Introducere. Humboldt și humboldtianismul*, în Humboldt 2008: 9). De asemenea, vezi și Sartori 2005: 20, 34 etc.

[6] În vorbirea de zi cu zi, lucrurile se petrec invers: desemnarea se adaptează la semnificat (acesta din urmă văzut ca totalitate a *posibilităților* de desemnare).

[7] Pentru o prezentare concisă referitoare la problema terminologiilor, vezi Munteanu 2010.

[8] Probabil că acesta este exemplul de la care pleacă Anton Dumitriu atunci când, vorbind despre conceptul de «formă» în accepție aristotelică, susține că forma (*morphé*) nu este ceea ce înțelegem, de regulă, prin „for-

BDD-A20723 © 2014 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:01:35 UTC)

mă". O mână sculptată reprezintă figura unei mâini, însă numai mâna reală conține într-adevăr forma (esența) care-i dă funcția specifică, adică o face să funcționeze ca o mână (vezi Dumitriu 1969: 139-140).

[9] Versiunea Ralucăi Grigore (vezi bibliografia), fără a fi greșită în conținutul ei, prezintă inconvenientul că evită termenii originari aristotelici (*omonimie* și *omonime*): „Ca urmare, prin natură cetatea este ceva anterior gospodăriei și fiecăruia dintre noi, căci în mod necesar întregul este anterior părții. Căci dacă se suprimă întregul nu va mai fi nici picior, nici mână, decât cu numele, ca și cum s-ar vorbi despre o mână de piatră; căci una ca aceasta va fi desființată. Toate se definesc prin funcția și puterea lor: în consecință, când nu mai sunt în felul respectiv, nu mai este de spus ca sunt aceleași, ci doar că poartă același nume".

[10] Este vorba de comunicarea *Despre terminologia metaforică și terminologia interdisciplinară dintr-o perspectivă unificatoare*, pe care am prezentat-o la „Al 13-lea Colocviu Internaţional al Departamentului de Lingvistică (Facultatea de Litere, Universitatea din Bucureşti, 13-14 decembrie 2013).

Bibliografie

Aristotel, *Organon I: Categoriile. Despre interpretare*, Traducere, studiu introductiv, introduceri și note de Mircea Florian, Editura Științifică, București, 1957.

Aristotel, *Organon IV: Topica. Respingerile sofistice*, Traducere, studiu introductiv și note de Mircea Florian, Notiță introductivă la „Respingerile sofistice" de Dan Bădărău, Editura Științifică, București, 1963.

Aristotel, *Categorii. Despre interpretare*, Traducere, cuvânt înainte, note, comentariu și interpretare de Constantin Noica, Editura Humanitas, București, 2005.

Aristotel, *Categorii*, Traducere de Traian Brăileanu, Revizuirea traducerii, postfață și note de Gh. Vlăduțescu, Editura Paideia, București, 2006.

Aristotel, *Retorica* (Ediție bilingvă), Traducere, studiu introductiv și index de Maria-Cristina Andrieș, Note și comentarii de Ștefan-Sebastian Maftei, Editura Iri, București, 2004.

Aristotel, *Politica*, Traducere de Raluca Grigoriu, Editura Paideia, București, 2001.

Aristotel, *Politica*, Ediție bilingvă, Traducere, comentarii, note și index de Alexander Baumgarten (ediția a II-a, re-

BDD-A20723 © 2014 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:01:35 UTC)

văzută), Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2010.
Aubenque 1962/1998 = Pierre Aubenque, *Problema ființei la Aristotel*, Traducere de Daniela Gheorghe, Prefață și control științific: Ioan-Lucian Muntean, Editura Teora, București, 1998.
Coșeriu 1996 = Eugeniu Coșeriu, *Lingvistica integrală*, Editura Fundației Culturale Române, București, 1996.
Coșeriu 2004 = Eugenio [sic!] Coșeriu, *Prelegeri și seminarii la Universitatea „Lucian Blaga" din Sibiu* [1998-1999], Texte consemnate, cuvânt înainte și anexă de Doina Constantinescu, Editura Universității „Lucian Blaga" din Sibiu, 2004.
Coșeriu 2009 = Eugeniu Coșeriu, *Omul și limbajul său. Studii de filozofie a limbajului, teorie a limbii și lingvistică generală*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2009.
Dumitriu 1969 = Anton Dumitriu, *Istoria logicii*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1969.
Humboldt 2008 = Wilhelm von Humboldt, *Despre diversitatea structurală a limbilor și influența ei asupra dezvoltării spirituale a umanității* [1836], Versiune românească, introducere, notă asupra traducerii, tabel cronologic, bibliografie și indici de Eugen Munteanu, Editura Humanitas, București, 2008.
Munteanu 2010 = Cristinel Munteanu, *Teze despre problema terminologiei. Perspectiva lui Eugeniu Coșeriu*, în „Limba română", Chișinău, anul XX, nr. 1-2, 2010, p. 115-119.
Noica 2005 = Constantin Noica, *Pentru o interpretare a* ***Categoriilor*** *lui Aristotel*, în Aristotel, *Categorii. Despre interpretare*, Traducere, cuvânt înainte, note, comentariu și interpretare de Constantin Noica, Editura Humanitas, București, 2005, p. 53-109.
Sartori 2005 = Giovanni Sartori, ***Homo videns***. *Imbecilizarea prin televiziune și post-gândirea*, Editura Humanitas, București, 2005.
Vaihinger 1925 = H. Vaihinger, *The Philosophy of 'As if'. A System of the Theoretical, Practical and Religious Fictions of Mankind*, Translated by C.K. Ogden, Harcourt, Brace and Company, New York, 1925.

BDD-A20723 © 2014 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:01:35 UTC)